

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาโรงเรียนเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดำเนินการวิจัยโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 287 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 87.11 เป็นเพศชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 12.89 มีอายุ น้อยกว่า 35 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 18.12 มีอายุ 35-45 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 43.55 มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 38.33 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90 ปริญญาโท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 35.19 11-20 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 51.22 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมพบว่า ความคิดเห็นด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา ในภาพรวม พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา จำแนกตามเพศ ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา จำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี และ 35-45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา นักเรียน ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป และด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้ที่มีอายุ 35-45 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก และผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาเอก ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาโท ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาโท และผู้ที่มีการศึกษาาระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก

ประสบการณ์ในการทำงาน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มี 2 ด้าน ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่

พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา ในภาพรวม พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการบริหารที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี ทองงาม (2555, หน้า 156-160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดโคกนอน สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอน มีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการบริหารจัดการที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ 2. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอนได้ดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยได้ใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ได้เยี่ยมบ้าน วางแผนการคัดกรองจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ให้ ความรู้แก่ครูในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน และเชิญผู้ปกครองมารับทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อนักเรียน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการเปรียบเทียบ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาที่มีอายุต่างกัน พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีเพียง 2 ด้าน ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีนโยบายในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จึงได้ให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน และมีการดำเนินงานตามขั้นตอน โดยเริ่มการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการให้กรอกประวัติข้อมูลของตัวนักเรียน มีการคัดกรองนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยมีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนและครูให้เกิดความเข้าใจตรงกัน มีการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน โดยมีมาตรการที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติจริง มีการส่งต่อนักเรียน โดยมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวีธา ฤกษ์เกษม (2551, หน้า 107-118) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านประสบการณ์ทำงาน ครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน จึงควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการและครูที่ปรึกษา เพื่อให้รับทราบนโยบาย และมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษา ชาย หญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังต่อไปนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการแบ่งประเภทนักเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปกติ และจัดทำแบบประเมินนักเรียนฉบับครูที่ปรึกษาและฉบับผู้ปกครอง

ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีการติดตามผลของนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมที่มีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างใกล้ชิดจนแก้ปัญหาได้ โดยมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบที่มงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ควรมีการศึกษาความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน